

Briselē, 2023. gada 30. jūnijā
(OR. en)

11131/23

ECOFIN 657
UEM 191
SOC 483
EMPL 334
COMPET 678
ENV 757
EDUC 270
RECH 302
ENER 393
JAI 903
GENDER 134
ANTIDISCRIM 128
JEUN 172
SAN 409

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepr. dok. Nr.:	9823/1/23 REV 1
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 602 final
Temats:	PADOMES IETEIKUMS par Bulgārijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2023. gada konverģences programmu

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas apspriests Padomē un Eiropadomē, pamatojoties uz Komisijas Ieteikumu COM(2023) 602 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

par Bulgārijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2023. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ², ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm mehānisms sekmē ekonomikas un iekļaujošu atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāko īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no mehānisma.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kuras ir vērstas uz konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ³ pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā nenorādīja Bulgāriju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība. Padziļināts pārskats attiecīgi nebūtu vajadzīgs. Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁴ Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2023. gada 13. martā.
- (3) Lai gan Savienības valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā Savienība nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, Savienības ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īstermiņā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomikas stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība ir pievērsta arī Savienības konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁴ Padomes Ieteikums (2023. gada 16. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 180, 23.5.2023., 1. lpp.).

- (4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam" ("Zaļā kursa industriālais plāns"). Zaļā kursa industriālā plāna mērķis ir uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Tas papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Tā mērķis ir arī veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu Savienības ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Savienības vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, un nodrošināt piekļuvi attiecīgām kritiski svarīgām izejvielām, tostarp, diversificējot piegādes avotus, pienācīgi izmantojot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Zaļā kursa industriālā plāna pamatā ir četri pīlāri: prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, ātrāka piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar papildu paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

- (5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem ir paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.
- (6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435⁵ ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilās degvielas importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un Savienības energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. *REPowerEU* regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Minētās reformas un investīcijas arī palīdzēs uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

- (7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam ("2023. gada 8. marta paziņojums"). Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā un ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi, un aicināja dalībvalstis savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās Līgumā noteiktās atsaucē vērtības 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) ievērošanu un ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija arī aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtoties ar enerģijas cenām saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem vajadzētu būt mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājsaimniecības un uzņēmumus. Komisija norādīja, ka fiskālie ieteikumi būtu izsakāmi skaitļos un diferencējami. Turklāt, kā ierosināts Komisijas 2022. gada 9. novembra paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm, fiskālie ieteikumi tiktu formulēti, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt mehānisma un citu Savienības fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši, ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

- (8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošas reformas īstenošanai. To galvenais mērķis ir uzlabot valsts parāda atmaksājamību un ar reformu un investīciju palīdzību veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Komisijas priekšlikumu mērķis ir uzlabot valstu līdzatbildību, vienkāršot sistēmu un virzīties uz lielāku vidēja termiņa mērķi apvienojumā ar efektīvu un saskaņotāku izpildi. Saskaņā ar Padomes 2023. gada 14. marta secinājumiem par ievirzēm ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformai mērķis ir 2023. gadā pabeigt leģislatīvo darbu.
- (9) Bulgārija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 15. oktobrī. Ievērojot Regulas (ES) 2021/241 19. pantu, Komisija novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu saskaņā ar minētās regulas V pielikumā izklāstītajām novērtēšanas vadlīnijām. Padome 2022. gada 4. maijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Bulgārijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ⁶. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Bulgārija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.
- (10) Bulgārija 2023. gada 5. maijā iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada konverģences programmu atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. panta 1. punktam. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Bulgārijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

⁶ ST 8091/2022 INIT; ST 8091/2022 ADD 1.

- (11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Bulgāriju publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Bulgārija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Bulgārija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Bulgārijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.
- (12) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Bulgārijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 3,9 % no IKP 2021. gadā līdz 2,8 % 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 23,9 % no IKP 2021. gada beigās līdz 22,9 % 2022. gada beigās. 2023. gada 24. maijā Komisija izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija aplūkots Bulgārijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka saskaņā ar plānu tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā pārsniegs 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts. Atbilstīgi 2023. gada 8. marta paziņojumam Komisija nav ierosinājusi 2023. gada pavasarī sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Pēc tam Komisija paziņoja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu. Bulgārijai tas būtu jāņem vērā, apspriežot un īstenojot savu 2023. gada budžetu un sagatavojot budžetu 2024. gadam.

- (13) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējuši fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Šādi fiskālās politikas ieņēmumus samazinoši pasākumi 2022. gadā cita starpā bija samazinātas pievienotās vērtības nodokļa likmes apkurei un gāzei, kā arī zemākas akcīzes nodokļa likmes elektroenerģijai, dabasgāzei un sašķidrinātajai gāzei, savukārt šādi fiskālās politikas izdevumus palielinoši pasākumi cita starpā bija patērētājiem, kas nav mājtsaimniecības, un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem paredzētās subsīdijas par elektroenerģijas patēriņu, subsīdijas mājtsaimniecībām par dabasgāzes izmantošanu, kā arī centralizētās siltumapgādes uzņēmumiem. Minēto pasākumu izmaksas daļēji kompensēja jauni nodokļi par enerģijas ražotāju un piegādātāju negaidītu papildu peļņu, proti, pagaidu nodeva, ko piemēro valsts uzņēmumiem, kuri darbojas enerģētikas nozarē. Komisija lēš, ka minēto pasākumu neto budžeta izmaksas 2022. gadā atbildīs 1,5 % no IKP. Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējušas arī budžeta izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu no Ukrainas pārvietotajām personām un kas tiek lēstas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā. Tajā pašā laikā ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 3,7 % 2021. gadā līdz 1,0 % no IKP 2022. gadā.
- (14) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Bulgārijai ⁷ 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Turklāt Padome Bulgārijai ieteica kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2021. gada konverģences programmu (OV C 304, 29.7.2021., 6. lpp.).

- (15) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ⁸ 2022. gadā bija atbalstoša, proti, -1,2 % no IKP, kā ieteikusi Padome. Bulgārija atbilstoši Padomes ieteikumam turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko paredzēts finansēt no mehānisma un citiem Savienības fondiem. No mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 0,8 % no IKP (0,9 % no IKP 2021. gadā). Valsts finansētām investīcijām fiskālajā nostājā bija ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,5 procentpunktiem no IKP ⁹. Tādējādi Bulgārija saglabāja valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,8 procentpunktiem. Minētā ekspansīvā ietekme ietvēra papildu ietekmi, ko radīja fiskālās politikas pasākumi ar mērķi mazināt enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi (papildu neto budžeta izmaksas 0,9 % apmērā no IKP), kā arī izmaksas (0,1 % no IKP), kuras saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas. Tāpēc Bulgārija ir pietiekami kontrolējusi valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

⁸ Fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, taču ietverot no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājama atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, kas attiecināmi uz vidēja termiņa potenciālo izaugsmi. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

⁹ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0 procentpunktiem no IKP.

- (16) 2023. gada konverģences programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2023. gadu un turpmāko periodu ir labvēlīgāks nekā Komisijas 2023. gada pavasara prognoze. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs par 1,8 % un 2024. gadā – par 3,3 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts mazāks reālā IKP pieaugums 2023. gadā (1,5 %) un 2024. gadā (2,4 %), kam par iemeslu galvenokārt ir Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ietvertais negatīvākais pieņēmums par krājumu attīstību – neraugoties uz to, ka Komisijas prognoze par eksportu un importu 2023. gadā ir labvēlīgāka. Mazāks reālā IKP pieaugums attiecībā uz 2024. gadu Komisijas 2023. gada pavasara prognozē galvenokārt izskaidrojams ar lielām negatīvām atšķirībām privātā patēriņa, investīciju un eksporta devumā.
- (17) Valdība savā 2023. gada konverģences programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies līdz 6,1 % no IKP 2023. gadā. Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu deficīta pieaugums 2023. gadā galvenokārt izskaidrojams ar pieņemtajiem pasākumiem pensiju un algu palielināšanai, pensiju indeksācijas ietekmi uz inflāciju un vidējo algu, lielākiem izdevumiem par labu sociālajai, veselības un izglītības politikai un ar lielākiem valsts izdevumiem publisko investīciju jomā. Programmā nav ietvertas nekādas citas politikas izmaiņas vai konsolidācijas pasākumi, jo 2023. gada budžets, kas varētu ietvert šādus fiskālās politikas pasākumus, nebija pieņemts līdz konverģences programmas iesniegšanas brīdim. Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 22,9 % 2022. gada beigās līdz 26,6 % 2023. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 4,8 % no IKP. Tas ir mazāks nekā 2023. gada konverģences programmā prognozētais deficīts, galvenokārt tādēļ, ka ir gaidāmas mazākas publiskās investīcijas un lielāki ieņēmumi gan no nodokļiem, gan no Savienības. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota mazāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 25 % 2023. gada beigās. Atšķirība ir izskaidrojama ar mazāku prognozēto deficītu un atšķirīgiem pieņēmumiem par mehānisma īstenošanu un maksājumiem no tā.

- (18) Sagaidāms, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā joprojām ietekmēs fiskālie pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie ir pasākumi, kuru darbības termiņš pagarināts no 2022. gada, jo īpaši subsīdijas patērētājiem, kas nav mājsaimniecības. Minēto pasākumu izmaksas joprojām daļēji tiek kompensētas ar nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidītu papildu peļņu, proti, ar solidaritātes iemaksu, kas paredzēta Padomes Regulā (ES) 2022/1854 ¹⁰. Ņemot vērā minētos ieņēmumus, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas tiek prognozētas 0,8 % apmērā no IKP 2023. gadā ¹¹. Pasākumi 2023. gadā nešķiet vērsti uz visneaizsargātākajām mājsaimniecībām vai uzņēmumiem, un tajos nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosinātu samazināt enerģijas patēriņu un palielināt energoefektivitāti. Visbeidzot, paredzams, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā labvēlīgi ietekmēs ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu pakāpeniska izbeigšana, kas pēc aplēsēm veido 1,0 % no IKP.
- (19) Savā 2022. gada 12. jūlija ieteikumā ¹² Padome ieteica Bulgārijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai ¹³, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Vienlaikus Bulgārijai vajadzētu būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Bulgārijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus.

¹⁰ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 261 I, 7.10.2022., 1. lpp.).

¹¹ Šis skaitlis atspoguļo šo pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹² Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Bulgārijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2022. gada konverģences programmu (OV C 334, 1.9.2022., 11. lpp.).

¹³ Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, Bulgārijas potenciālās izlaides pieauguma aplēse vidējā termiņā (10 gadu vidējais rādītājs), kuru izmanto fiskālās nostājas noteikšanai, nominālā izteiksmē ir 12,9 %.

- (20) Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi fiskālā nostāja 2023. gadā, ņemot vērā augsto inflāciju, būs ekspansīva (-3,1 % no IKP). Fiskālā nostāja 2022. gadā bija ekspansīva (-1,2 % no IKP). Prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 1,9 % no IKP. Valsts finansēto neto primāro kārtējo izdevumu ekspansīvā ietekme neizriet no mērķorientētā atbalsta pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājstaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Prognozētais valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums kopumā neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Paredzams, ka Bulgārija finansēs papildu investīcijas, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus, un ka tiks saglabātas valsts finansētās investīcijas. Tiek prognozēts, ka no mehānisma dotācijām un no citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniegs 1,9 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,1 procentpunkta apmērā ¹⁴.
- (21) Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu paredzams, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies, 2024. gadā sasniedzot 4,7 % no IKP. Samazinājums 2024. gadā galvenokārt būs saistīts ar lielākiem ieņēmumiem no Savienības un enerģētikas atbalsta pasākumu pakāpenisku izbeigšanu. Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies, 2024. gada beigās sasniedzot 30,7 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 4,8 % apmērā no IKP. Tas kopumā atbilst 2023. gada konverģences programmā prognozētajam deficītam. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota mazāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 28,1 % 2024. gada beigās.

¹⁴ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremzējoša ietekme, kas atbilst 0,1 procentpunktam no IKP.

- (22) 2023. gada konverģences programmā ir paredzēts līdz 2024. gadam pakāpeniski izbeigt lielāko daļu no enerģētikas atbalsta pasākumiem. Komisija patlaban pieņem, ka enerģētikas atbalsta pasākumu neto izmaksas 2024. gadā būs 0,1 % no IKP salīdzinājumā ar 0,8 % no IKP 2023. gadā. Minēto aplēšu pamatā ir pieņēmums, ka enerģijas cenas nepalielināsies no jauna. Šķiet, ka enerģētikas atbalsta pasākumi, kurus pašlaik plānots saglabāt 2024. gadā, nav vērsti uz neaizsargātām mājtsaimniecībām vai neaizsargātiem uzņēmumiem. Minētajos pasākumos nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosina samazināt enerģijas pieprasījumu un palielināt energoefektivitāti.
- (23) Regula (EK) Nr. 1466/97 aicina katru gadu uzlabot strukturālo budžeta bilanci vidēja termiņa budžeta mērķa virzienā, par kritēriju nosakot 0,5 % no IKP ¹⁵. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus un nepieciešamību samazināt deficītu zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no IKP, saskaņā ar Komisijas aplēsēm būtu atbilstīgi uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,5 % no IKP. Lai nodrošinātu šādu uzlabojumu un saskaņā ar Komisijas metodoloģiju, neto valsts finansēto primāro izdevumu ¹⁶ pieaugumam 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 4,6 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 0,8 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāizbeidz, ja enerģijas tirgus attīstība to ļauj un sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem, un saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto, lai samazinātu valdības budžeta deficītu. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm, tas radītu neto primāro izdevumu pieaugumu, kas ir zem 2024. gadam ieteiktā maksimālā pieauguma tempa. Turklāt saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi neto valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums 2023. gadā neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Ja tas apstiprināsies, būtu atbilstīgi 2024. gadā samazināt neto primāro izdevumu pieaugumu.

¹⁵ Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantā arī prasīts veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP tām dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski.

¹⁶ Neto primāros izdevumus definē kā valsts finansētos izdevumus, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izņemot procentu izdevumus un cikliskā bezdarba izdevumus.

- (24) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 5,4 %, kas pārsniedz ieteikto pieauguma tempu. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzētā korekcija ir mazāka nekā ietaupījumi, kurus rada enerģētikas atbalsta pasākumu pilnīga izbeigšana, kam par iemeslu galvenokārt ir ikgadējais pensiju palielinājums un dažu publiskā sektora algu plānotais pieaugums, kas vairāk nekā atsver enerģētikas atbalsta pasākumu izbeigšanas pozitīvo ietekmi.
- (25) Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu sagaidāms, ka valdības investīcijas palielināsies no 4 % no IKP 2023. gadā līdz 4,6 % no IKP 2024. gadā. Lielākas investīcijas atspoguļo lielākas valsts finansētās investīcijas un lielākas investīcijas, ko finansē Savienība, tostarp, izmantojot mehānismu.
- (26) 2023. gada konverģences programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2026. gadam. Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies, sasniedzot 4,9 % no IKP 2025. gadā un 5 % līdz 2026. gadam. Tādējādi nav plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts atgriezīsies zem 3 % no IKP visā programmas aptvertajā laikā. Saskaņā ar 2023. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 30,7 % 2024. gada beigās līdz 37,1 % 2026. gada beigās.

- (27) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Bulgārijas atveseļošanas un noturības plāns patlaban tiek īstenots, tomēr ar aizvien lielāku kavēšanās risku. Bulgārija ir iesniegusi vienu maksājuma pieprasījumu, kurš atbilst plānā ietvertajiem 22 atskaites punktiem un mērķrādītājiem un kura rezultātā tika izmaksāti kopumā 1,37 miljardi EUR. Augsta valdības nestabilitātes līmeņa dēļ ir aizkavējušās svarīgas likumdošanas reformas, piemēram, attiecībā uz publisko iepirkumu, korupcijas apkarošanu un ģenerālprokurora pārskatatbildību. Politiskās stabilitātes un administratīvo spēju trūkums nozīmēja arī to, ka palēninājās darbs pie vairāku svarīgu investīciju īstenošanas enerģētikas un transporta jomā, kā arī to, ka tika apšaubīti plāna galvenie aspekti, proti, enerģētikas nozares dekarbonizācija. Otrais maksājuma pieprasījums ir aizkavējies; tagad ir plānots to iesniegt 2023. gada septembrī. Tomēr ir būtisks risks, ka maksājuma pieprasījuma iesniegšanas brīdī nebūs izpildīti vairāki atskaites punkti un mērķrādītāji, kas saistīti ar svarīgākajām reformām. Patlaban norit darbs pie plāna papildinājuma un *REPowerEU* nodaļas. Politiskās situācijas dēļ joprojām ir neskaidrs minētā darba pabeigšanas grafiks. Jaunās *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Bulgārijas stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus minētā plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

- (28) Komisija 2022. gadā apstiprināja visus Bulgārijas kohēzijas politikas plānošanas dokumentus, izņemot Taisnīgas pārkārtošanās fonda prioritāti un taisnīgas pārkārtošanās teritoriālos plānus, kuriem ir izšķiroša nozīme, lai mazinātu pārkārtošanās ietekmi uz ogļu ieguves reģioniem. Kohēzijas politikas programmu pieņemšana, kā arī to ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai un līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Bulgārijā.
- (29) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjaudājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un kohēzijas politikas programmās, Bulgārijā ir vairāki papildu problēmjaudājumi, kas saistīti ar ekonomikas un enerģijas ražošanas dekarbonizāciju.
- (30) Bulgārijai vēl aizvien ir oglekļietilpīgākā ekonomika Savienībā, un valsts siltumnīcefekta gāzu emisiju intensitāte ir vairāk nekā četras reizes lielāka nekā Savienības vidējais rādītājs. Fosilās degvielas īpatsvars Bulgārijas energoresursu struktūrā 2021. gadā bija 63 %, no ogļēm ražotās enerģijas īpatsvars sasniedza 26 %, savukārt kodolenerģijas īpatsvars bija 22 % un atjaunīgo energoresursu īpatsvars sasniedza 15 % (mazāk nekā Savienības vidējais atjaunīgo energoresursu īpatsvars, kas ir 18 %). Bulgārijas atveseļošanas un noturības plānā ir ietverta reforma ekonomikas, it īpaši enerģētikas nozares, dekarbonizācijas stratēģiskajam satvaram. Tajā ir ietverta Enerģētikas pārkārtošanas komisijas izstrādātu scenāriju un ieteikumu sagatavošana; pēc tam Nacionālajā asamblejā paredzēts pieņemt ceļvedi virzībā uz klimatneitralitāti, nosakot galīgo termiņu ogļu/lignīta izmantošanas izbeigšanai vēlākais līdz 2038. gadam. Kaut arī Enerģētikas pārkārtošanas komisija tika izveidota 2022. gadā, komisijas ieteikuma ziņojuma izstrāde ir aizkavējusies. Turklāt Nacionālā asambleja 2023. gada janvārī pieņēma rezolūciju, ar ko valdībai uzliek par pienākumu risināt atkārtotas sarunas par Bulgārijas atveseļošanas un noturības plānā paredzētajām dekarbonizācijas saistībām, tostarp par investīcijām elektroenerģijas uzkrāšanā.

- (31) Sarežģītos apstākļos Bulgārija ir apliecinājusi augstu gāzes piegādes drošības pakāpi, jo īpaši, ņemot vērā to, ka neilgi pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā tika pārtraukta gāzes piegāde no Krievijas. Bulgārijai izdevās noslēgt īstermiņa līgumus par sašķidrinātas dabasgāzes (*LNG*) piegādi caur Grieķiju. 2022. gada oktobrī sāka darboties Grieķijas un Bulgārijas gāzes starpsavienojums (*IGB*). Tas ļāva Bulgārijai pilnā apmērā saņemt ar līgumu noslēgtās piegādes no Azerbaidžānas (1 miljards m³ gadā, kas atbilst aptuveni 30 % no iekšzemes patēriņa). Gāzes īpatsvars energoresursu struktūrā bija 14 %, kas ir mazāk par Savienības vidējo rādītāju (23 %). Rūpniecība joprojām ir lielākā gāzes patērētāja – tā patērē 42 %, ieskaitot ar enerģiju nesaistītus lietojumus. Centralizētās siltumapgādes sistēmas lielākajās pilsētās – Sofijā un Plovdivā – ir atkarīgas no dabasgāzes, un uz tām attiecas aptuveni viena trešdaļa no Bulgārijas kopējā dabasgāzes patēriņa. Dabasgāzes patēriņš Bulgārijā laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam samazinājās par 22 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, pārsniedzot samazinājuma mērķrādītāju 15 %, kas noteikts Padomes Regulā (ES) 2022/1369 ¹⁷. Bulgārija tiek mudināta turpināt centienus uz laiku samazināt gāzes pieprasījumu līdz 2024. gada 31. martam, ievērojot Padomes Regulu (ES) 2023/706 ¹⁸.

¹⁷ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2023/706 (2023. gada 30. marts), ar ko groza Regulu (ES) 2022/1369 attiecībā uz pieprasījuma samazināšanas perioda pagarināšanu gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem un ziņošanas par to īstenošanu un īstenošanas uzraudzības stiprināšanu (OV L 93, 31.3.2023., 1. lpp.).

- (32) Atjaunīgo energoresursu jomā Bulgārijai vēl jānovērš šķēršļi atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu uzstādīšanai un savienošanai ar tīklu, kas ir daļa no atveseļošanas un noturības plānā ietvertajām saistībām. Komisija 2023. gada janvārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 260. panta 3. punktu vērsās Eiropas Savienības Tiesā pret Bulgāriju par nespēju valsts tiesību aktos transponēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001¹⁹. Lielāka koncentrēšanās uz enerģijas uzkrāšanu palīdzētu paātrināt atjaunīgo energoresursu izvēršanu Bulgārijā tīkla mērogā. Turklāt tīkla pārvaldības uzlabošana nolūkā padarīt to elastīgāku varētu atvieglināt papildu atjaunīgo energoresursu iekārtu integrāciju. Vienlaikus Bulgārijai būtu jāturpina attīstīt tādus enerģijas starpsavienotājus ar kaimiņvalstīm, kuriem ir pietiekama jauda. Investīcijas fosilās degvielas infrastruktūrā jāierobežo līdz absolūti nepieciešamajam līmenim, un minētā infrastruktūra ir jāprojektē tā, lai tā būtu nākotnes prasībām atbilstoša ar nolūku izvairīties no aprobežošanās ar tehnoloģijām, kuras neatbilst klimata mērķiem vai palielina enerģētikas pārkārtošanas izmaksas.
- (33) Bulgārijas atveseļošanas un noturības plānā ir paredzētas investīcijas vairāk nekā 1 miljarda EUR apmērā, kuru mērķis ir uzlabot energoefektivitāti gan sabiedriskajās, gan privātajās ēkās, kas nozīmē to, ka projekti uz vietas ir jāīsteno praksē. Valsts dekarbonizācijas fonda izveide, kas gaidāma 2023. gadā, ir ļoti būtiska, lai varētu sasniegt Bulgārijas ilgtermiņa stratēģiju ēku fonda renovācijas jomā, kā arī piesaistītu vairāk privāto investīciju, kas panākams, pielāgojot valsts pieeju attiecībā uz renovācijas programmām. Ir vajadzīgi papildu centieni, lai strukturāli novērstu enerģētiskās nabadzības problēmu, jo īpaši, izmantojot specifiski šim nolūkam paredzētas shēmas un tehnisko un administratīvo palīdzību, ar ko ņem vērā neaizsargāto iedzīvotāju grupu vajadzības. Lai Bulgārija atbilstu paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vajadzīgas vērienīgākas ieceres siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanai.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- (34) Laikposmā no 2005. gada līdz 2021. gadam iekšzemes transporta (izņemot aviāciju) radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas Bulgārijā ir palielinājušās par 19,5 %, savukārt Savienībā tās vidēji ir samazinājušās par 7,5 %. Minētā nozare ir atbildīga par aptuveni ceturto daļu no valsts siltumnīcefekta gāzu emisijām. Bulgārijā bezemisiju vieglo pasažieru automobiļu ieviešana norit gausi, un ir mazs publisko elektrouzplādes punktu blīvums. Eiropas transporta tīkla Bulgārijas posma attīstība ir aizkavējusies, jo īpaši attiecībā uz dzelzceļa infrastruktūru: tas kavē multimodalitāti un transporta efektivitātes un ilgtspējas uzlabošanas potenciālu. Gaisa piesārņojums būtiski apdraud Bulgārijas iedzīvotāju veselību.
- (35) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, ieviešanā un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un mācību sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, minētajiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās. Bulgārijā 2022. gadā tika ziņots par darbaspēka trūkumu vairākās profesijās, kurās zaļās pārkārtošanās īstenošanai bija vajadzīgas specifiskas prasmes vai zināšanas ²⁰. No Eiropas Sociālā fonda Plus līdzekļiem 2021.–2027. gadā ir atvēlēti 152 miljoni EUR, kas paredzēti zaļo prasmju un darbvietu veicināšanas pasākumiem. Arī Taisnīgas pārkārtošanās fonds paver iespēju pievērsties zaļās pārkārtošanās sociālajai dimensijai attiecībā uz trim atbalsttiesīgajiem valsts reģioniem.
- (36) Padome ir izskatījusi 2023. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ²¹ ir atspoguļots 1., 2. un 3. ieteikumā.

²⁰ Ziņojums par darbaspēka trūkumu 2022. gadā, Eiropas Darba iestāde.

²¹ Atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktam.

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Cik drīz vien iespējams, 2023. un 2024. gadā izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus, saistītos ietaupījumus izmantojot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja atkal pieaugošu enerģijas cenu dēļ ir nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai ja esošie pasākumi ir jāturpina, nodrošināt, ka šādi atbalsta pasākumi ir orientēti uz neaizsargātu mājāsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un ka tie saglabā stimulus enerģijas taupīšanai.

Nodrošināt piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 4,6 % ²².

Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un citu Savienības fondu efektīvu apguvi, jo īpaši, lai veicinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa fiskālo stratēģiju pakāpeniskai un ilgtspējīgai konsolidācijai apvienojumā ar tādām investīcijām un reformām, kas veicina lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai panāktu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

2. Nodrošināt efektīvu pārvaldības struktūru un uzlabot administratīvās spējas, lai varētu ātri un stabili īstenot valsts atveseļošanas un noturības plānu. Ātri pabeigt *REPowerEU* nodaļas izstrādi, lai strauji sāktu tās īstenošanu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.

²² Tiek lēsts, ka tas atbilstu ikgadējam strukturālās budžeta bilances uzlabojumam vismaz 0,5 % apmērā no IKP 2024. gadā, kā aprakstīts 23. apsvērumā.

3. Samazināt atkarību no fosilajām degvielām un paātrināt enerģētikas pārkārtošanu, ātrāk ieviešot atjaunīgos energoresursus un vienlaikus nodrošinot uzkrāšanas iespējas, lai tādējādi palielinātu energosistēmas elastību. Stiprināt elektrotīkla infrastruktūru un uzlabot tās pārvaldību, racionalizējot pieslēguma procedūras un ieviešot viedtīkla elementus. Turpināt centienus palielināt starpsavienojumus ar kaimiņvalstīm. Paātrināt ēku renovāciju, lai stimulētu energoefektivitāti un novērstu enerģētiskās nabadzības problēmu. Veicināt jaunus nākotnes prasībām atbilstošus risinājumus centralizētās siltumapgādes un ilgtspējīga pilsētas transporta jomā un paātrināt dzelzceļa infrastruktūras attīstību. Pastiprināt politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās procesam vajadzīgās prasmes un kompetences.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*
